

torek 3. maja 2022

P9_TA(2022)0136

Akcijski načrt EU za ekološko kmetovanje

Resolucija Evropskega parlamenta z dne 3. maja 2022 o akcijskem načrtu EU za ekološko kmetovanje (2021/2239(INI))

(2022/C 465/02)

Evropski parlament,

- ob upoštevanju Pogodbe o delovanju Evropske unije (PDEU), zlasti člena 39, člena 192(1) in člena 349 Pogodbe,
- ob upoštevanju agende OZN za trajnostni razvoj do leta 2030 in ciljev trajnostnega razvoja,
- ob upoštevanju Pariškega sporazuma, sprejetega na 21. zasedanju Konference pogodbenic Okvirne konvencije Združenih narodov o spremembi podnebja (COP21),
- ob upoštevanju sporočila Komisije z dne 25. marca 2021 o akcijskem načrtu za razvoj ekološke pridelave (COM(2021)0141),
- ob upoštevanju sporočila Komisije z dne 11. decembra 2019 o evropskem zelenem dogovoru (COM(2019)0640),
- ob upoštevanju svoje resolucije z dne 15. januarja 2020 o evropskem zelenem dogovoru ⁽¹⁾,
- ob upoštevanju Uredbe (EU) 2018/848 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 30. maja 2018 o ekološki pridelavi in označevanju ekoloških proizvodov in razveljavitvi Uredbe Sveta (ES) št. 834/2007 ⁽²⁾,
- ob upoštevanju svoje resolucije z dne 9. junija 2021 o strategiji EU za biotsko raznovrstnost do leta 2030: Vračanje narave v naša življenja ⁽³⁾,
- ob upoštevanju svoje resolucije z dne 20. oktobra 2021 o strategiji „od vil do vilic“ za pravičen, zdrav in okolju prijazen prehranski sistem ⁽⁴⁾,
- ob upoštevanju Uredbe (EU) 2021/2115 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 2. decembra 2021 o določitvi pravil o podpori za strateške načrte, ki jih pripravijo države članice v okviru skupne kmetijske politike (strateški načrti SKP) in se financirajo iz Evropskega kmetijskega jamstvenega sklada (EKJS) in Evropskega kmetijskega sklada za razvoj podeželja (EKSRP) ter o razveljavitvi uredb (EU) št. 1305/2013 in (EU) št. 1307/2013 ⁽⁵⁾,
- ob upoštevanju Uredbe (EU) 2021/2117 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 2. decembra 2021 o spremembi uredb (EU) št. 1308/2013 o vzpostavitvi skupne ureditve trgov kmetijskih proizvodov, (EU) št. 1151/2012 o shemah kakovosti kmetijskih proizvodov in živil, (EU) št. 251/2014 o opredelitvi, opisu, predstavitvi, označevanju in zaščiti geografskih označb aromatiziranih vinskih proizvodov in (EU) št. 228/2013 o posebnih ukrepih za kmetijstvo v najbolj oddaljenih regijah Unije ⁽⁶⁾,

⁽¹⁾ UL C 270, 7.7.2021, str. 2.

⁽²⁾ UL L 150, 14.6.2018, str. 1.

⁽³⁾ UL C 67, 8.2.2022, str. 25.

⁽⁴⁾ Sprejeta besedila, P9_TA(2021)0425.

⁽⁵⁾ UL L 435, 6.12.2021, str. 1.

⁽⁶⁾ UL L 435, 6.12.2021, str. 262.

torek 3. maja 2022

- ob upoštevanju sklepov Sveta z dne 19. julija 2021 o akcijskem načrtu za razvoj ekološke pridelave,
 - ob upoštevanju svoje resolucije z dne 17. aprila 2018 o evropski strategiji za spodbujanje beljakovinskih poljščin – spodbujanje pridelave beljakovinskih rastlin in stročnic v evropskem kmetijskem sektorju ⁽⁷⁾,
 - ob upoštevanju sklepov Sveta z dne 19. oktobra 2020 o strategiji „od vil do vilic“,
 - ob upoštevanju mnenja Evropskega ekonomsko-socialnega odbora z dne 22. septembra 2021 o akcijskem načrtu za razvoj ekološke pridelave,
 - ob upoštevanju mnenja Evropskega odbora regij z dne 2. decembra 2021 o akcijskem načrtu EU za ekološko kmetovanje,
 - ob upoštevanju člena 54 Poslovnika,
 - ob upoštevanju poročila Odbora za kmetijstvo in razvoj podeželja (A9-0126/2022),
- A. ker se v sporočilu Komisije o akcijskem načrtu za razvoj ekološke pridelave (v nadaljnjem besedilu: ekološki akcijski načrt) poudarja, da so zeleni dogovor in vanj vključeni strategija od „vil do vilic“ in strategija za biotsko raznolikost bistvenega pomena za vodenje prehoda na bolj trajnosten prehranski sistem, zlasti pa za podporo prizadevanjem kmetov za varstvo okolja, ohranjanje biotske raznovrstnosti in boj proti podnebnim spremembam; ker ima bistveno vlogo pri doseganju tega cilja kmetijstvo na splošno, zlasti pa ekološko kmetijstvo;
- B. ker je po 12 mesecih čakanja sedaj pripravljena že skoraj vsa sekundarna zakonodaja, potrebna za začetek veljavnosti Uredbe (EU) 2018/848, kar pa ne velja za delegirano uredbo o ekološki proizvodnji soli;
- C. ker bi bilo treba v besedilu te uredbe dati prednost naravnim procesom brez dodatkov ali emisij ogljika pri pripravi, kar je značilno za proizvodnjo morske soli, da jo je mogoče označiti kot ekološko;
- D. ker bi moral evropski prehranski sistem zagotavljati trajnostno pridelano in hranljivo hrano po dostopnih cenah in prehransko varnost na način, ki omogoča zdravo družbo in zdrav planet, prispeva k socialni in gospodarski blaginji, varuje zdravje ekosistemov in evropskih državljanov ter zagotavlja donosnost kmetijske proizvodnje in s tem tudi dostojno življenje kmetov; ker je treba nujno poskrbeti, da se bo povečanje zemljišč, ki se uporabljajo za ekološko kmetovanje, ujemalo z možnostmi trga, da sprejme ekološke proizvode;
- E. ker Uredba (EU) 2018/848 o ekološki pridelavi in označevanju ekoloških proizvodov kmete zavezuje k upoštevanju obdobja preusmeritve, v katerem morajo uporabljati vsa pravila o ekološki pridelavi;
- F. ker lahko to obdobje traja tudi tri leta; ker imajo kmetje v tem obdobju višje stroške pridelave, nimajo pa koristi od višjih tržnih cen ekoloških proizvodov;
- G. ker ekološko kmetijstvo prinaša številne okoljske prednosti, tudi manjše emisije toplogrednih plinov in lahko kmetijskemu sektorju pomaga uresničiti njegovo vlogo v boju proti podnebnim spremembam, pri prilagajanju nanje in pri reševanju najpomembnejših izzivov, kot so izguba delovnih mest na podeželju, rodovitnost tal in izguba biotske raznovrstnosti, ter pri pridobivanju odpornosti na ekonomske spremembe;
- H. ker so kmetijska raznolikost in krajše proizvodne verige med kmeti in potrošniki pomemben sestavni del zdravega in trajnostnega prehranskega sistema;

⁽⁷⁾ UL C 390, 18.11.2019, str. 2.

torek 3. maja 2022

- I. ker lahko ekološko kmetovanje prispeva k vzpostavitvi ambicioznega ravnovesja glede trajnostnosti z gospodarskega, socialnega in okoljskega vidika, saj spodbuja varovanje tal, vode in biotske raznovrstnosti ter dobrobit živali, mladim pa omogoča, da se lotijo kmetovanja;
- J. ker so okoljski standardi in standardi dobrobiti živali v EU med najvišjimi na svetu; ker je biotska raznovrstnost na ekoloških kmetijskih zemljiščih za 30 % večja in so ta zemljišča koristna za oprasovalce, uporaba umetnih gnojil, fitofarmacevtskih sredstev na njih pa je omejena;
- K. ker lahko ekološko kmetovanje prispeva k oživitvi podeželskih območij, ustvarjanju delovnih mest, trajnostnosti malih kmetij, zblizevanju potrošnikov in proizvajalcev, krepitevi povezav z lokalnim gospodarstvom in spodbujanju pozitivnih gospodarskih multiplikatorjev; ker se z novo skupno kmetijsko politiko uvajajo novi ambiciozni ukrepi za spodbujanje trajnostne pridelave in ekološkega kmetovanja;
- L. ker je bistveno poskrbeti, da se lahko potrošniki, ki vse več pozornosti namenjajo kakovosti zaužite hrane, ter gostinski sektor pri nakupu živil informirano in ozaveščeno odločajo;
- M. ker morajo biti potrošniki ustrezno obveščeni o prednostih uživanja ekoloških proizvodov, poleg tega pa jih je treba zaščititi pred namerno zavajajočim označevanjem embalažo in oglaševanjem;
- N. ker se je leta 2019 skupna kmetijska površina EU, namenjena ekološkemu kmetovanju, povečala na 13,8 milijona hektarjev; ker ekološko kmetijstvo trenutno predstavlja 8,5 % skupne kmetijske površine v uporabi v Uniji; ker se je vrednost ekološkega trga EU med letoma 2010 in 2019 več kot podvojila;
- O. ker se je prodaja ekoloških proizvodov na drobno v obdobju 2009–2019 z 18 milijard EUR povečala na 41 milijard EUR; ker ponekod po EU rast ekološke pridelave prehitve razvoj ekološkega trga, pri porabi ekoloških proizvodov pa so med državami članicami velike razlike; ker je proizvodnja ekoloških proizvodov ponekod v EU zelo nizka ali pa je sploh ni, pri čemer so med državami članicami velike razlike v razpoložljivi površini za ta sektor, in sicer od 0,5 do 26,5 %;
- P. ker ekološki akcijski načrt obsega 23 ukrepov, ki predstavljajo trdno podlago za razvoj ekološkega sektorja na trajnosten način; ker je za leto 2024 predviden vmesni pregled ekološkega akcijskega načrta, uveden pa je bil tudi ekološki dan EU, kar predstavlja priložnost za večjo prepoznavnost in priznanje ekološkega kmetovanja ter večjo ozaveščenost o prednostih ekološke pridelave, saj ekološki kmetje veljajo za pionirje trajnostnega kmetijstva“;
- Q. ker je namen Uredbe (EU) 2018/848, ki se uporablja od 1. januarja 2022, da bi s strožjim nadzorom in pravili za uvoz povečali predvsem zaupanje potrošnikov v ekološke proizvode;
- R. ker so bile maja 2021 objavljene strateške smernice za bolj trajnostno in konkurenčno akvakulturo za obdobje 2021–2030, katere razvoj bo potekal v okviru nacionalnih strateških načrtov;

Splošne ugotovitve

1. pozdravlja sporočilo Komisije o akcijskem načrtu za razvoj ekološke pridelave, cilj za povečanje deleža kmetijskih zemljišč v Uniji, namenjenih ekološkemu kmetovanju, do leta 2030 na podlagi razvoja povpraševanja in ponudbe ter priznanje Komisije, da ima ekološko kmetovanje pomembno mesto pri prehodu EU na bolj trajnosten prehranski sistem, ki uporablja bolj trajnostne kmetijske prakse, učinkoviteje izrablja obnovljive vire, zagotavlja višji standard dobrobiti živali in prispeva k višjim prihodkom za evropske kmete;

torek 3. maja 2022

2. poziva Komisijo, naj izvede oceno učinka o deležu kmetijskih površin v EU, namenjenih ekološkemu kmetovanju; meni, da bo razvoj ekološkega kmetovanja, ki prinaša številne pozitivne zunanje učinke in prednosti za blažitev podnebnih sprememb, biotsko raznovrstnost in varstvo tal, prispeval k doseganju ciljev strategije „od vil do vilic“ in strategije za biotsko raznovrstnost; hkrati priznava, da je mogoče tudi z drugimi trajnostnimi načini proizvodnje in kmetovanja, kot sta integrirana pridelava in biotično zatiranje, prispevati k ciljem zelenega dogovora;
3. poudarja, da se delež kmetijskih zemljišč, namenjenih ekološkemu kmetovanju, med državami članicami močno razlikuje; poudarja, da je treba to upoštevati pri pripravi politik in instrumentov, namenjenih razširitvi ekološke pridelave, in poziva Komisijo, naj posebno pozornost nameni podpori državam članicam, ki zaostajajo v razvoju;
4. vztraja, da bi morali vsi za to predlagani ukrepi in instrumenti temeljiti na temeljitih analizah in ocenah učinka; meni, da morajo zakonodaja in ekološki akcijski načrti omogočati dovolj prožnosti, da je mogoče upoštevati razlike v naravi in pogojih ekološkega kmetovanja v državah članicah;
5. poudarja, da mora Komisija ob uvedbi nove Uredbe (EU) 2018/848 o ekološki pridelavi leta 2022 zagotoviti urejen in zmeren prehod s prejšnje zakonodaje EU o ekološki pridelavi, da se bo ekološki sektor lahko hitro in zanesljivo seznanil z novimi pravili; poziva Komisijo, naj pet let po začetku izvajanja nove uredbe izvede oceno učinka, da bi opravili potrebne prilagoditve;
6. poudarja, da morata biti razvoj in rast ekološkega sektorja in ekoloških površin, kot je predvideno v strategiji od vil do vilic in z osrednjo vlogo pri oživljanju in ohranjanju živahnih podeželskih območij, tržno usmerjena, spremljati pa ju mora celosten razvoj dobavne verige in predelave ter politično vodeni ukrepi, ki spodbujajo nadaljnjo ponudbo ekološke hrane in povpraševanje po njej ter zaupanje potrošnikov;
7. poudarja, da bi morala kombinacija obeh pristopov omogočiti uravnotežen razvoj v skladu z zmožnostjo trga, da sprejme ekološke proizvode, da bi tudi v prihodnje ohranili donosnost ekološkega trga in ekološkega kmetovanja v EU;
8. v zvezi s tem poudarja, da je treba odpraviti prevelika upravna bremena; poudarja, da okoljskih koristi ekološkega kmetovanja ne bi smeli podpirati le potrošniki ekoloških proizvodov, ki so pripravljeni plačati višjo ceno, temveč bi moral proračun skupne kmetijske politike ekološke kmete ustrezno nagraditi za posebne javne dobrine, ki jih zagotavljajo z varstvom okolja in naravnih virov, zmanjšanjem vložkov in višjimi standardi za dobrobit živali;
9. poudarja, da bi morale biti spodbujanje kmetijske trajnostnosti in odpornosti prehranskega sistema EU prednostna naloga in da je ekološko kmetovanje bistveni element za doseganje okoljskih in podnebnih ciljev; meni, da lahko trajnostne inovacije v praksah, kot sta ekološko kmetovanje in širše agroekologija, vodijo k večji raznolikosti v sistemih kmetovanja;
10. poudarja, da je pomembno, da sočasno obstajajo različni sistemi kmetovanja, ker je raznolikost bistvena za varnost in odpornost prehranskega sistema ter koristi trajnostnemu razvoju; poudarja, da ne obstaja en sam model kmetovanja, ki bi ustrezal vsem državam in regijam, in da je treba priznati koristi različnih trajnostnih modelov kmetovanja;
11. poudarja, da je treba še naprej povečevati donos ekološkega kmetovanja, da bi preprečili večji ekološki odtis proizvodnje hrane v državah, ki niso članice EU, medtem ko v regijah EU poteka večja preusmeritev na model ekološkega kmetovanja;
12. poudarja, da bo akcijski načrt EU lahko uspešen le, če bo spodbujal in vključeval države članice ter regionalne in lokalne organe, upoštevajoč njihove posebnosti in različna izhodišča; meni, da morajo imeti tudi regionalni in lokalni ekološki akcijski načrti, kjer je ustrezno, svoje mesto tudi pri razvoju ekološkega sektorja;

torek 3. maja 2022

13. zato meni, da bi bilo treba države članice spodbujati k pripravi lastnih nacionalnih strategij ekološkega kmetovanja in lastnih nacionalnih in/ali regionalnih ekoloških akcijskih načrtov, usklajenih z nacionalnimi strateškimi načrti, ki morajo biti dovolj ambiciozno zastavljeni za razvoj ekološkega kmetovanja in imeti realne in konkretne cilje, ukrepe, časovne razporede in proračun, vključno s spodbudami za kmete in jasnimi cilji;

14. poziva Komisijo, naj poskrbi, da bodo ti pogoji v celoti upoštevani pri odobritvi nacionalnih strateških načrtov, ki jih predložijo države članice, in naj zagotovi, da bodo na voljo zadostna finančna sredstva in najučinkovitejša orodja za doseganje ustreznih ciljev za razvoj sektorja; poudarja, da je treba izmenjevati znanje in dobre prakse, saj imajo nekatere države članice več izkušenj s pripravo in izvajanjem ambicioznih nacionalnih načrtov;

15. poziva Komisijo, naj take izmenjave vključi v načrtovana javna srečanja za nadaljnje ukrepanje; poudarja, da bi morali z nacionalnimi ekološkimi akcijskimi načrti zagotoviti predvidljivost in jasnost za kmete in industrijo ter tako spodbujati razvoj ekološkega kmetovanja in komercializacijo ekoloških proizvodov;

16. pozdravlja razširitev področja uporabe uredbe o ekološkem kmetovanju na nekatere proizvode, ki so tesno povezani s kmetijstvom in niso navedeni v Prilogi I Pogodbe o delovanju Evropske unije, kot je sol; vendar izraža zaskrbljenost zaradi poročila o ekološki soli, ki ga je 6. avgusta 2021 objavila skupina strokovnjakov za strokovno svetovanje v zvezi z ekološko pridelavo (EGTOP), ker podpira razširitev ekološke oznake EU na metode pridelave, ki niso v skladu z načeli Uredbe (EU) 2018/848; zato poziva Komisijo, naj ne upošteva nasvetov skupine EGTOP;

17. poudarja, da bi morale države članice v posvetovanje pri pripravi, sprejemanju, pregledu in izvajanju nacionalnih in/ali regionalnih ekoloških akcijskih načrtov vključiti vse deležnike, zlasti ekološke kmete in združenja, zadrage, lokalne in regionalne organe, agroživilsko industrijo v vrednostni verigi, agroživilske trgovce na debelo, predstavnike potrošnikov in zasebnega sektorja ter gostinski sektor, vključno z obrati množične prehrane in združenji za prehransko izobraževanje, da bi dosegli čim večje sinergije in cilj povečanja površin, namenjenih ekološkemu kmetovanju, kot določajo nacionalni strateški načrti;

18. ugotavlja, da ekološka pridelava kmetom omogoča večji gospodarski donos, vendar pa so proizvodni stroški take pridelave pogosto višji, zato morajo cene na trgu in neposredna podpora zadoščati za povrnitev teh stroškov, da bi kmetom omogočili pravičen zaslužek;

19. poudarja, da so lahko višje maloprodajne cene ovira za širitev, vendar so trenutno potrebne za ohranjanje ekološkega kmetovanja; opozarja, da v nekaterih primerih na trgu ni dovolj prostora za ekološke kmetijske proizvode, zato jih morajo kmetje prodajati kot konvencionalne kmetijske proizvode po nižji ceni;

20. opozarja, da za ekološko kmetovanje veljajo zelo visoki proizvodni standardi; poudarja, da je treba obravnavati cenovno ugodnost ekoloških proizvodov in s tem njihovo dostopnost; odločno poudarja, da je treba pridelovalce podpreti pri prehodu na ekološko pridelavo in da morajo imeti koristi od dodane vrednosti ekološkega kmetovanja; ugotavlja, da bi, enako kot pri konvencionalnih proizvodih, boljša porazdelitev vrednosti med akterji v verigi ekološko pridelane hrane koristila kmetom in potrošnikom;

21. priznava, da bo razvoj ekološkega sektorja omogočil ekonomijo obsega v predelavi in logistiki, s čimer bi se povečala učinkovitost in zmanjšali stroški; poudarja, da ima direktiva o nepoštenih trgovinskih praksah pomembno vlogo pri razvoju sektorja in da je treba poskrbeti, da trgovci na drobno nimajo previsokih stopenj dobička od ekoloških proizvodov; meni tudi, da bi lahko ekološke proizvode vključili v programe v okviru Sklada za evropsko pomoč najbolj ogroženim, če bo ponudba zadoščala;

torek 3. maja 2022

22. pozdravlja, da si Komisija prizadeva izboljšati splošno dobrobit živali, in poudarja, da raziskava Eurobarometra o kmetijstvu in skupni kmetijski politiki iz leta 2020 ugotavlja, da 80 % državljanov EU ekološko kmetovanje povezuje z večjim spoštovanjem dobrobiti živali; pri tem poudarja, da je pomembno podpreti ekološko živinorejo;

23. poudarja, da je pomembno pospešiti razvoj ekološke akvakulture in trga zanjo v EU ter okrepiti povpraševanje potrošnikov po teh proizvodih in njihovo zaupanje vanje; opozarja, da vsak četrti ribiški proizvod izvira iz akvakulture; vendar poudarja, da večina teh proizvodov prihaja iz uvoza, ki predstavlja 60 % celotne ponudbe, zato so možnosti za rast, ki bi jih lahko izkoristili za razvoj evropske akvakulture na splošno ter posebej ekološke akvakulture, izjemne;

24. poudarja, da je treba ukrepe na področju ekološke akvakulture uskladiti z novimi strateškimi smernicami za bolj trajnostno in konkurenčno akvakulturo EU za obdobje 2021–2030 in razvojem tega sektorja v državah članicah in regijah;

Spodbujanje povpraševanja in krepitev zaupanja potrošnikov

25. podpira Komisijo pri nadaljnji promociji ekološkega logotipa EU med potrošniki ter širjenju informacij o njem, tudi prek šolskih shem, pri reviziji katerih bi bilo treba več prostora nameniti ekološkim proizvodom, pa tudi v drugih ustanovah, kot so domovi za nego; podpira promocijo lokalnih ekoloških logotipov, ki obstajajo v več državah članic in nudijo najmanj enaka zagotovila kot ekološki logotip EU in se uporabljajo skupaj z njim; ugotavlja, da bi morale biti šolske sheme podlaga za pedagoško razpravo o prehrani in trajnostni hrani, ki bi jo morali spremljati ukrepi za obveščanje in izobraževanje otrok o boljši prehrani;

26. poudarja, da je bistvenega pomena, da potrošniškim raziskavam o ekoloških proizvodih sledijo ukrepi za še boljšo ozaveščenost o koristih ekološkega kmetovanja za zdravje, dobro počutje in visoko kakovost življenja, pri čemer pa se ne sme zmanjševati zaupanja potrošnikov v varnost in trajnostnost konvencionalnih načinov kmetovanja v Uniji; poudarja, da so potrebne točne informacije, da nastajajoče nove pobude za označevanje trajnostnih živil ne bi ogrozile ekološkega logotipa EU ali ustvarjale zmede pri potrošnikih glede področja uporabe in njihovega pomena;

27. izraža zaskrbljenost zaradi zavajajočih oznak, embalaže in oglaševanja, ki potrošnikom otežujejo razlikovanje med običajnimi in ekološkimi proizvodi; ugotavlja, da sta Uredba (EU) 2018/848 in pogost neodvisen nadzor podlaga za zaupanje potrošnikov v ekološke proizvode, in poziva države članice, naj jasno obveščajo o ekološkem logotipu EU;

28. poudarja vlogo, ki bi jo morale imeti veletrgovine in različne verige preskrbe s hrano pri spodbujanju in podpiranju ekološkega logotipa EU; pričakuje naslednje pobude Komisije, s katerimi bi potrošnike bolje usmerjali pri izbiranju hrane s pomočjo označevanja, promocije in kampanj obveščanja, ki temeljijo na trdni, neodvisni in delujoči znanstveni podlagi ter popolnih in skladnih metodologijah; ugotavlja, da lahko obvezno označevanje izvora vseh živilskih proizvodov v EU znatno poveča preglednost in sledljivost, s čimer se je mogoče boriti proti goljufijam in nezakonitim proizvodnim metodam ter izboljšati zaupanje potrošnikov;

29. opozarja, da se zahteve profesionalnih kuhinj razlikujejo od zahtev gospodinjstev; poudarja, da je treba ustvariti dodano vrednost za dobavno verigo in povečati raven pridelave ekoloških proizvodov, da bi se odzvali na potrebe profesionalnih kuhinj;

30. meni, da bi bilo treba pregled zelenih javnih naročil iz leta 2019 bolje predstavljati v državah članicah, da bi izboljšali ozaveščenost in poskrbeli za močno spodbudo za ukrepe za spodbujanje ekološke pridelave ter podprli bolj zdravo in okolju prijaznejšo prehrano v ustanovah, kot so šole, bolnišnice, domovi za ostarele in zapori, hkrati pa bi lahko zmanjšali količino zavrženih ekoloških proizvodov v državah članicah s presežki; meni, da bi morale biti institucije EU s svojimi obrati za zgled; meni, da je za tako povečanje zelenih javnih naročil potrebno usklajevanje s sektorjem prek njegovih predstavniških organizacij, da bi zagotovili nemoteno javno naročanje;

torek 3. maja 2022

31. poziva Komisijo, naj še naprej preučuje sedanje strukturne in logistične ovire ter spodbuja uporabo meril za zelena javna naročila v državah članicah ter ukrepe za boljše obveščanje, izobraževanje in promocijo ekoloških proizvodov, da bi bil ta ukrep učinkovitejši; poudarja, da bi bilo treba odločitve o povečanju zelenih javnih naročil sprejemati na nacionalni ravni v skladu z nacionalnim povpraševanjem in cilji v nacionalnih ekoloških akcijskih načrtih; meni, da je treba pri zelenih javnih naročilih močno poudariti ekološke proizvode EU, kar bi spodbudilo proizvodnjo in pomagalo EU pri doseganju njenih podnebnih ciljev;

32. poudarja, da je treba ekološko pridelavo in predelavo ustrezno razvijati na regionalni in lokalni ravni in pri tem vključiti lokalne ekološke kmete; podpira razvoj regionalnih trajnostnih prehranskih sistemov, ki temeljijo na sodelovanju z vsemi deležniki na področju hrane; obžaluje, da ni dovolj preverjenih podatkov o uporabi ekoloških proizvodov v javnih menzah in restavracijah;

33. poudarja, da imajo lokalni, regionalni in nacionalni organi skupaj z združenji kmetov ter agroživilskimi trgovci na debelo pomembno podporno vlogo pri strukturiranju ekološkega sektorja v smislu proizvodnje, kolektivne predelave, logistike in trgovine, pri večji dostopnosti zemljišč za ekološke kmete, in spodbujanju sodelovanja med proizvajalci in potrošniki ter gostinstvom;

34. poleg tega opozarja na vlogo, ki naj jo imajo lokalni, regionalni in nacionalni organi pri ozaveščanju javnosti o vseh različnih trajnostnih načinih kmetovanja, pri dobavi ekoloških proizvodov v menzah in pri pripravi izobraževalnih programov za vrtce in šole;

35. v zvezi s tem poudarja, da so tržnice na lokalni in regionalni ravni učinkovito orodje za premostitev vrzeli med proizvajalci in potrošniki in bi jih bilo treba spodbujati; opozarja tudi, da lokalni in regionalni organi ter združenja kmetov nudijo zelo dragoceno tehnično pomoč ekološkim kmetom in tistim, ki so v procesu preusmeritve, kar je bistveno za izvajanje teh praks in zahteva ustrezno financiranje iz skupne kmetijske politike in drugih virov;

36. poudarja, da morajo vsi organi poskrbeti, da bo regulativni okvir še naprej omogočal in spodbujal razvoj sektorja, pri čemer je treba čim bolj zmanjšati upravno breme; opozarja, da lokalni in regionalni organi v mnogih državah članicah že dolgo sodelujejo pri podpiranju razvoja ekološkega kmetovanja, zlasti z upravljanjem in izvajanjem programov za razvoj podeželja;

37. poudarja, da je pri vključevanju lokalnih in regionalnih organov potreben krajevni pristop v skladu s koncepti teritorialne agende 2030, da bi odgovorili na različne potrebe podeželskih, primestnih in mestnih območij po vsej Evropi;

38. poudarja, da bo uspeh ekološkega akcijskega načrta odvisen od večje vključenosti zasebnega sektorja, da se spodbudi povpraševanje in poskrbi za pravično plačilo za kmete, zlasti v državah, kjer so ekološki trgi in proizvodnja slabše razviti; poziva Komisijo, naj opredeli sklop instrumentov, s katerimi bodo lahko države članice spodbudile maloprodajne verige, da bi dejavno prispevale k promociji potrošnje ekoloških proizvodov in obveščanju o njenem pomenu ter k nastanku lokalnih dobavnih verig ekoloških proizvodov; poudarja, da mora povečanje ekološke pridelave izhajati predvsem iz večjega zasebnega povpraševanja, ne pa izključno političnih spodbud;

39. poudarja pomen večje preglednosti v verigi preskrbe z ekološko pridelano hrano in boljše sledljivosti vseh proizvodnih in distribucijskih postopkov v skladu z zahtevami evropskih potrošnikov, da dobijo več informacij o poreklu in pridelovalnih metodah živil, ki jih uživajo; pozdravlja prostovoljne pobude trgovcev na drobno za nakup proizvodov iz preusmeritve po višji ceni in meni, da bi bilo treba take pobude spodbujati;

40. je seznanjen s težavami, s katerimi se trgovci na drobno srečujejo pri trženju proizvodov iz preusmeritve potrošnikom, ker ni usklajenih pravil o trženju, in poziva Komisijo, naj oceni ukrepe za lažje trženje teh proizvodov, na primer z usklajenim označevanjem;

torek 3. maja 2022

41. poudarja, da je bistvenega pomena, da Komisija, države članice in deležniki dejavno sodelujejo in ugotovijo, kako bi okrepili obstoječe mehanizme certificiranja in nadzora, da bi preprečili goljufije v ekološki pridelavi in trgovini;

42. meni, da morajo biti mehanizmi certificiranja in nadzora bolj prilagojeni dejanskemu stanju ekoloških kmetov in da je treba postopek poenostaviti, tudi z rešitvami informacijske tehnologije;

43. poudarja, da je treba posebno pozornost nameniti postopkom za odobritev certifikacijskih organov; poudarja, da je postopek certificiranja pri prehodu na ekološko kmetovanje še vedno zapleten in ga je težko izvajati, zato bi ga bilo treba poenostaviti, kar zlasti velja za male kmete; meni, da bi bilo treba kmete podpreti pri kritju stroškov certificiranja;

44. poudarja, da so potrebni usklajeni evropski sistemi certificiranja surovin za ekološko kmetovanje, da bi preprečili množenje zasebnih potrdil z različnimi zahtevami in nadzornimi sistemi; poziva Komisijo, naj prek ekoloških akcijskih načrtov spodbuja njihovo usklajevanje na ravni EU;

45. poziva Komisijo, naj okrepi carinske preglede z neposrednimi, enotnimi nadzornimi mehanizmi, usklajenimi z državami članicami, in ob popolnem spoštovanju načela subsidiarnosti, da bi preprečili goljufije s hrano, ponarejanje in uvoz proizvodov, ki ne izpolnjujejo standardov EU za ekološko pridelavo, ter preprečili tveganje, da bi se ekološki sektor EU zaradi globalno nezbližanih standardov in zaradi višjih stroškov za potrošnike znašel v slabšem konkurenčnem položaju; poudarja, da je treba pri tem intenzivneje pritegniti ustrezne carinske organe in tako zagotoviti kakovost in varnost ekoloških proizvodov ter pošteno konkurenco med proizvajalci v EU in zunaj nje;

46. obžaluje, da v akcijskem načrtu za ekološko pridelavo niso omenjene težave in visoki stroški, ki jih ima ta sektor zaradi nujnih ukrepov za preprečevanje, da med rastjo in spravilom pridelkov, med prevozom, skladiščenjem in predelavo v ekološko proizvodno verigo ne bi zašli neodobreni proizvodi, npr. gensko spremenjeni organizmi;

47. poudarja, da so kmetijski proizvodi s poreklom iz EU zaradi visoke kakovosti mednarodno priznani; meni, da so za nadaljnje mednarodno spodbujanje ekoloških proizvodov EU potrebni pozitivni ukrepi za spodbujanje trgovine; v zvezi s tem priznava potencial sedanje promocijske politike EU za ekološko pridelavo; poudarja, da bi morala vsaka promocijska politika upoštevati širok nabor trajnostnih proizvodnih metod, praks in proizvodov v EU;

48. poudarja, da geografske označbe, ki jih podpira promocijska politika EU, močno prispevajo h gospodarski rasti na mnogih podeželskih območjih in so vodilne v evropskem kmetijstvu; poziva Komisijo, naj Parlament obvesti o možnostih za širitev trga ekoloških proizvodov in pospeši aktualna pogajanja, da se bo s pristopa enakovrednosti prešlo na skladnost ekoloških proizvodov za uvoz s standardi EU;

49. podpira svetovni prehod na trajnostne prehranske sisteme; meni, da bi morali biti ukrepi na ravni EU, zlasti strategije zelenega dogovora, namenjeni rednemu okoljskemu ozaveščanju na svetovni ravni; obžaluje, da se pri prostotrgovinskih sporazumih pogosto ne nameni dovolj pozornosti večjim razlikam, ki obstajajo med standardi kmetijske proizvodnje v EU in tretjih državah na področju varstva okolja in dobrobiti živali, kar kmete v EU odvrča od nadaljnjih okoljskih naložb, tudi od naložb v ekološko pridelavo;

Spodbujanje preusmeritve in okrepitev celotne vrednostne verige

50. meni, da bi bilo treba za uresničitev zastavljenih ambicij nacionalnih strateških načrtov zagotoviti ustrezen proračun skupne kmetijske politike ter združljivost z drugimi evropskimi skladi in programi, saj je pomembno ustvariti spodbude, s katerimi bi kmete spodbudili k preusmeritvi v ekološke prakse kmetovanja in k ohranjanju teh praks, in sicer z ustreznimi finančno podprtimi ukrepi za razvoj podeželja, finančno podprtimi ekološkimi shemami ali kombinacijo obojega;

torek 3. maja 2022

51. poziva, naj bodo ekološke sheme dostopne tako konvencionalnim kot ekološkim kmetom ter naj bodo zasnovane tako, da bodo združljive s kmetijsko-okoljsko-podnebnimi ukrepi in da jih bodo dopolnjevale; opozarja, da je pomembno ohraniti podporo kmetom tudi po preusmeritvi v ekološko pridelavo; poziva države članice, naj z ustreznimi javnimi politikami podprejo generacijsko pomladitev v ekološkem kmetijstvu, spodbujajo podjetništvo žensk v kmetijstvu in podpirajo razvoj uspešnih malih in srednjih ekoloških kmetij;

52. obžaluje, da se je proračun skupne kmetijske politike v zadnjih dveh desetletjih zmanjšal, hkrati pa so se povečevale zahteve do kmetijskega sektorja; ugotavlja, da se v sedanji skupni kmetijski politiki za ukrepe za podporo ekološkemu kmetovanju porabi le 1,8 % proračuna, in pozdravlja, da nova skupna kmetijska politika, zlasti z ekološkimi shemami in ukrepi za razvoj podeželja, državam članicam omogoča večjo prožnost glede povečevanja zneskov, namenjenih ekološkemu sektorju;

53. želi opozoriti na precejšnji potencial kratkih, lokalnih in sezonskih in pametnih verig preskrbe s hrano ter priložnosti za neposredno trženje, vključno s kmečkimi tržnicami, saj lahko ekološki proizvajalci in podeželska gospodarstva zagotovijo koristi za okolje in dobrobit živali, vse naštetu pa jim tudi pomaga zagotoviti dohodek, ohraniti stara in ustvarjati nova delovna mesta, ohraniti vitalnost podeželja ter premostiti vrzel med proizvajalci in potrošniki v EU; poudarja, da je razvoj trga ključnega pomena za trajnostni razvoj ekološkega sektorja;

54. poziva države članice, naj namenijo zadostna sredstva za podporo naložbam, ki omogočajo razvoj kratkih verig preskrbe s hrano, zlasti za povečanje števila mobilnih klavnic ali predelovalnih obratov na kmetijah; meni, da bi bilo treba v postopkih javnega naročanja spodbujati uporabo lokalnih dobavnih verig; poudarja pa, da osredotočenje na lokalno proizvodnjo in kratke verige ne sme povzročiti dodatnih ovir na evropskem notranjem trgu;

55. poziva Evropsko komisijo in države članice, naj se dejavno vključijo v izboljševanje strukture ekoloških dobavnih verig in povečevanje zmogljivosti pri organizacijah ekoloških pridelovalcev; poziva države članice, naj uporabijo „sektorske intervencije“ in vse razpoložljive ukrepe za izboljšanje organizacije ekoloških pridelovalcev v vseh sektorjih, kjer je to potrebno, in naj jim v primeru začasne prekomerne proizvodnje pomagajo;

56. poudarja, da imajo lahko ekološke kmetije, katerih proizvodnja je količinsko manj obsežna in zato dražja, zaradi tega manjšo pogajalsko moč pri sklepanju komercialnih pogodb in so zato lahko še posebej izpostavljene nepoštenim poslovnim praksam, zlasti v obliki zapoznelih plačil za pokvarljivo blago, odpovedi v zadnjem trenutku ali prisile, da mora za neprodane in zavržene proizvode plačati dobavitelj; poudarja, da so potrebni jasni pogodbeni pogoji in pošteno priznanje dela ekoloških kmetijskih proizvajalcev, ter meni, da bi bilo treba spodbujati orodja, kot so pogodbe v dobavni verigi;

57. pozdravlja podporo Komisije za razvoj ekoloških območij v državah članicah, saj so po naravi večfunkcionalna, spodbujajo razvoj kratkih dobavnih verig in ustvarjajo sinergije, na primer med kmeti, potrošniki, predelovalnimi podjetji, maloprodajo, gostinstvom in kulturnimi ustanovami; Komisijo poziva, naj državam članicam priskrbi informacije o instrumentih, s katerimi bi lahko začele spodbujati vzpostavljanje ekoloških območij, pri tem pa je treba posebno pozornost nameniti urbaniziranim območjem; ugotavlja, da bo njihova uspešnost odvisna od močnega regionalnega povezovanja ter vključenosti lokalnih in regionalnih oblasti;

58. poudarja, da je izredno pomembno razširiti strukturirano izmenjavo znanja in najboljših praks o ekološkem kmetovanju med državami članicami in kmeti; poudarja koristi okrepljenega sodelovanja med znanstveniki, agronomskimi univerzami in širšim izobraževalnim sektorjem, svetovalnimi službami ali svetovalci, kmeti ter njihovimi združenji in organizacijami ter širšo družbo; poudarja, da morajo neodvisne kmetijskosvetovalne službe, ki jih morajo države članice tudi vključiti v svoje strateške načrte skupne kmetijske politike, odigrati pomembno vlogo pri razvoju ekološke pridelave, in poudarja, da jim je treba dodeliti zadostna finančna sredstva za to;

torek 3. maja 2022

59. je seznanjen, da je v poročilu Skupnega raziskovalnega središča o modeliranju okoljskih in podnebnih ambicij v kmetijskem sektorju z modelom CAPRI⁽⁸⁾ navedeno, da je treba pri ekološkem kmetovanju in upravljanju hranil povečati produktivnost, kar je mogoče doseči s preciznim kmetovanjem, novimi digitalnimi tehnologijami in drugimi inovativnimi tehnikami;

60. ugotavlja, da lahko inovativna digitalna orodja močno povečajo preglednost in sledljivost, kar je lahko v pomoč v boju proti goljufijam in nezakonitim proizvodnim metodam ter pomaga izboljšati zaupanje potrošnikov; zato spodbuja Komisijo, naj tudi prek strateških načrtov skupne kmetijske politike zagotovi večjo uporabo digitalnih tehnologij, kot sta precizno kmetovanje in blokovna veriga v ekološkem kmetijstvu; poudarja pa, da te tehnologije dopolnjujejo sistemski trajnostni pristop ekološkega kmetovanja in da je treba kmetom zagotoviti zasebnost, donosnost in neodvisnost, kar zadeva podatke;

Večji prispevek ekološkega kmetovanja k trajnostnosti

61. ponovno poudarja pomen raziskav in inovacij za trajnostnost sektorja ekološkega kmetovanja in za izpolnitev družbenih pričakovanj glede biotske raznovrstnosti, podnebnih sprememb in prilagajanja nanje, glede dobrobiti živali in učinkovite rabe virov ter pozdravlja namero Komisije, da bo v podporo tem ciljem namenila finančna sredstva iz programa Obzorje Evropa; glede tega poudarja, da so potrebne raziskave in inovacije za spodbujanje prehoda na ekološko kmetijstvo, tudi na ekološko živinorejo, zato da bi poiskali alternative nekaterim vložkom v kmetijstvu in predelavi ter s tem povečali donos in zagotovili, da bo na voljo potrebna beljakovinska krma, pa tudi vitamini in fitofarmaceutska sredstva, zlasti rešitve za biotično varstvo rastlin, gnojila in genski viri, da bi nadalje razvili trdne sisteme kmetovanja in povečali odpornost zoper sušo, škodljivce in bolezni; poziva Komisijo, naj spodbuja in podpira sodelovanje med raziskovalnimi skupnostmi, ki se ukvarjajo z ekološko in konvencionalno hrano in kmetovanjem, zlasti prek evropskega partnerstva za inovacije na področju kmetijske produktivnosti in trajnostnosti (EIP AGRI);

62. spodbuja znanstveni pristop k rodovitnosti tal in k potrebi po razvoju, sprejemanju in spodbujanju inovacij na področju novih rastlinskih virov hranil v ekološkem kmetovanju, vključno z večjim recikliranjem hranil z ustrezno predelavo in ločevanjem hranil ter, kadar je to primerno in ustrezno, z gnojilnimi proizvodi, proizvedenimi iz obnovljivih virov, kot so biomasni odpadki in živalski gnoj, zato da bi preprečili dolgoročno pomanjkanje hranil; opozarja na pomen živinskega gnoja kot organskega gnojila in spodbuja k njegovi trajnostni uporabi v kmetovalnem ciklu; poziva Komisijo, naj oceni nove reciklirane materiale, ki vsebujejo bistvena rastlinska hranila (fosfor, kalij in dušik), da bi jih v prihodnosti morda vključili na seznam vhodnih materialov v Uredbi (EU) 2018/848, v skladu z načeli ekološkega kmetovanja in ob zagotavljanju kakovosti, varnosti in zaupanja potrošnikov;

63. poziva k več raziskavam in informacijam o morebitnih koristih uporabe rastlinskih biostimulantov in sredstev za izboljšanje tal na biološki osnovi v sistemih ekološkega kmetovanja ter o tem, kako prispevajo k absorpciji hranil in boljši učinkovitosti tega modela pridelave, zato da bi omogočili njihovo širšo uporabo in pomagali zmanjšati razkorak med ekološkimi in konvencionalnimi pridelki; poudarja, da bi lahko problem neravnovesij pri hranilih v sistemih ekološkega kmetovanja začeli reševati tako, da bi spodbujali uporabo kombinacij različnih zunanjih hranil, ki bi bile prilagojene posameznim kmetijam;

64. izpostavlja, da je nujno treba razviti pridelavo ekoloških rastlinskih beljakovin in spodbujati pridelavo ekoloških stročnic v EU, tudi v krmnih sistemih, da bi zmanjšali odvisnost ekološkega sektorja od uvoza; poziva Komisijo, naj v zvezi s tem pripravi namenski strateški načrt;

65. pozdravlja prispevek ekološkega kmetovanja k zmanjševanju uporabe sintetičnih pesticidov in poziva Komisijo, naj pri pripravi nove zakonodaje o trajnostni rabi pesticidov opredeli proizvode za biotično varstvo rastlin ter poveča razpoložljivost teh rešitev in naravnih snovi, saj imajo veliko možnosti za širšo uporabo, in sicer naj to doseže z izboljšanim in pospešenim postopkom ocenjevanja in registracije;

⁽⁸⁾ Barreiro Hurlé, J., Bogonos, M., Himics, M., Hristov, J., Perez Dominguez, I., Sahoo, A., Salputra, G., Weiss, F., Baldoni, E. in Elleby, C., *Modelling environmental and climate ambition in the CAPRI model* (Modeliranje okoljskih in podnebnih ambicij v kmetijskem sektorju z modelom CAPRI), EUR 30317 EN, Urad za publikacije Evropske unije, Luxembourg, 2021.

torek 3. maja 2022

66. želi spomniti Komisijo in države članice na resolucijo Parlamenta z dne 15. februarja 2017 o pesticidih biološkega izvora z majhnim tveganjem⁽⁹⁾ in poudarja, da je treba podpreti razvoj varnih, učinkovitih in cenovno dostopnih alternativnih fitofarmacevtskih sredstev ter spodbujati njihovo širšo uporabo, zlasti s poenostavljenim postopkom registracije osnovnih snovi in z razširitvijo njihove uporabe kot pomembnim elementom pri razvoju ekološke pridelave; poudarja, da je treba v državah članicah ustvariti pogoje za enak dostop do ekoloških fitofarmacevtskih sredstev in gnojil; poudarja, da lahko ostanki pesticidov, ki so prisotni v okolju, negativno vplivajo tudi na ekološke pridelke;

67. poudarja, da ekološki kmetje, ki zagotavljajo visoke okoljske standarde pridelave, ne smejo biti klicani na odgovornost za tveganja, ki niso pod njihovim nadzorom, in poziva Komisijo, naj še naprej spodbuja usklajevanje glede tega, kako ravnati z odkritimi ostankov pesticidov;

68. opozarja, da je pomembno imeti na voljo dovolj visokokakovostnih ekoloških semen, heterogen sadilni material in visoko donosne rastlinske sorte, in tudi lokalno prilagajene sorte; poudarja njihov potencial za povečanje odpornosti proti rastlinskim boleznim in posledicam podnebnih sprememb; spodbuja Komisijo in države članice, naj storijo več za boljše delovanje trga z ekološkimi semeni, tudi s posebnimi ukrepi, in meni, da bi bila pri tem koristna prehodna obdobja; poziva Komisijo, naj poskrbi, da bodo za raziskave na področju ekološkega gojenja semen in vzreje živali namenjena zadostna proračunska sredstva;

69. poudarja pomen podpornih programov za ohranjanje in izbor lokalnih pasem, ki so zaradi svoje odpornosti še posebej primerne za ekološko kmetovanje; poudarja, da je treba za razvoj zdravih in odpornih sort podpreti tradicionalno žlahtnjenje poljščin in da so za razvoj novih ekoloških semen in kmetijskih praks potrebne sodobne, trajnostne in inovativne metode, kjer se ohranja visoka raven varovanja zdravja ljudi in okolja;

70. poudarja, da lahko tu pomembno vlogo opravijo znanstvene inovacije na področju žlahtnjenja rastlin, zlasti pri izboljševanju odpornosti sort, spodbujanju raznolikih genskih virov in krepitevi prehranskih proizvodnih sistemov, obenem pa opozarja, da v ekološkem kmetijstvu ni dovoljena uporaba gensko spremenjenih semen;

71. podpira namero Komisije, da bi v analizo opazovalnic EU za trg vključila ekološke proizvode; poudarja, da je treba dejavnije zbirati točne in pravočasne podatke o ekološkem kmetijstvu in izboljšati njihovo razpoložljivost, tudi na regionalni ravni, da bi bolje razumeli okoljske, gospodarske in socialne učinke tega sektorja;

72. meni, da bi to moralo zajemati podatke o prispevku tega sektorja k okoljski trajnostnosti, skupaj s podatki o proizvodnji, predelavi in potrošnji, tudi v gostinstvu in javnih menzah, o trgovini znotraj EU in z državami zunaj EU ter o cenah na kmetijah in maloprodajnih cenah, preferencah potrošnikov, strukturah dobavne verige, dodani vrednosti in deležu kmetov v dobavnih verigah; je prepričan, da so ti podatki bistveni za oblikovanje in spremljanje politike EU o ekološki pridelavi ter za sprejemanje ukrepov za odpravo neravnovesij med ponudbo in povpraševanjem, za ocenjevanje trendov porabe in proizvodnje ter za povečanje preglednosti in zaupanja v sektor;

73. se zaveda, da bo imel skupni evropski kmetijski podatkovni prostor velik potencial za povečanje znanja in zaupanja potrošnikov ter za sledljivost v ekološki dobavni verigi; poudarja, da je za spodbujanje povpraševanja bistveno, da se z ustreznimi ocenami opredelijo potrebe potrošnikov; poziva države članice, naj bolje obveščajo o gospodarskih rezultatih ekološkega sektorja; poziva Komisijo, naj izvede celovite študije in analize, kako bo povečanje ekološkega kmetovanja vplivalo na podnebne spremembe in prehransko varnost v Evropi;

o

o o

74. naroči svoji predsednici, naj to resolucijo posreduje Svetu in Komisiji ter vladam in parlamentom držav članic.

⁽⁹⁾ UL C 252, 18.7.2018, str. 184.